

Asia: VN/1195/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta.

Pääviesti

Medialiitto ehdottaa, että kansalaisille välttämättömän tiedonsaannin turvaamiseksi lakiluonnoksen 8 d § 1 momentissa lueteltavien oikeushyvien joukkoon lisätään tiedotusvälineiden kautta tapahtuva journalistinen tiedonvälitys seuraavasti:

Työntekijöiden yhdistyksen on työtaistelua toimeenpannessaan huolehdittava työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu:

vakavasti vaaranna tiedonvälitystä;

Työtaistelun piirissä eivät siten olisi sellaiset tehtävät, toiminnot tai yksiköt, joissa toteutettavasta työtaistelusta voisi aiheutua kansalaisten tiedonsaannin vakavaa vaarantumista.

Muilta osin Medialiitto yhtyy Elinkeinoelämän keskusliiton asiassa antamaan lausuntoon.

1 §

-

3 §

-

8 c §

-

8 d §

Medialiitto ehdottaa, että kansalaisille välttämättömän tiedonsaannin turvaamiseksi lakiluonnoksen 8 d § 1 momentissa lueteltavien oikeushyvien joukkoon lisätään tiedotusvälineiden kautta tapahtuva journalistinen tiedonvälitys seuraavasti:

Työntekijöiden yhdistyksen on työtaistelua toimeenpannessaan huolehdittava työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu:

vakavasti vaaranna tiedonvälitystä;

Työtaistelun piirissä eivät siten olisi sellaiset tehtävät, toiminnot tai yksiköt, joissa toteutettavasta työtaistelusta voisi aiheutua kansalaisten tiedonsaannin vakavaa vaarantumista.

Valtioneuvoston ja eduskunnan linjaukset perustelevat lisäyksen

Lailla on tarkoitus turvata perusoikeuksien tai yleisen edun turvaamisen kannalta merkittävät oikeushyvät työtaisteluiden aikana. Työntekijöiden yhdistykselle säädetään velvollisuus huolehtia työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu vakavasti vaaranna sääntelyllä suojattavia oikeushyviä.

Valtioneuvoston tuoreen huoltovarmuuspäätöksen (TEM/2024/142) mukaan yhteiskunnan turvallisuutta ja vastuullista sananvapautta tukevan, vapaan ja moniäänisen tiedonvälityksen toimintaedellytyksien turvaaminen kaikissa olosuhteissa on yhteiskunnan turvaamisen painopisteitä.

Joukkoviestinnän ja sen infrastruktuurien turvaaminen on huoltovarmuuspäätöksen mukaan välttämätöntä. Tiedonvälityksen todetaan käsittävän journalistisiin periaatteisiin sitoutuneiden joukkotiedotusvälineiden sisällöntuotannon, julkaisun fyysisessä ja sähköisessä muodossa sekä jakelun kohdennetusti tai massamaisesti.

Ammattimaisen tiedonvälityksen merkitys ja rooli ovat kasvaneet Suomen toimintaympäristön voimakkaan muutoksen vuoksi. Suomalaisen media-alan on kyettävä tukemaan kansalaisten tiedonsaantia sekä torjumaan hybridiuhkia ja informaatiovaikuttamista kaikissa olosuhteissa.

Uutistiedonvälitys on erityisesti poikkeustilanteissa yhteiskunnan johtamisen ja turvallisuuden kannalta välttämätöntä toimintaa. Kansalaisten sananvapauden, toimivan demokratian ja kansakunnan henkisen huoltovarmuuden kannalta keskeisen uutissisällön saatavuus on siksi välttämätöntä turvata. Ilman tiedonsaantia uutismedioista, joihin kansalaiset luottavat vahvasti normaalioloissakin, voi poikkeuksellisissa tilanteissa pahimmillaan vaarantua myös kansalaisten henki, terveys ja turvallisuus.

Jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon myös valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisesta demokratiapolitiikasta 2020-luvulla (OM/2022/178). Sen mukaan yhteiskunnan vakauden kannalta on keskeistä, että suomalaisten tiedonsaanti toimii myös vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Demokratiapolitiikan mukaan median toimintaedellytysten turvaaminen tulee huomioida myös turvallisuus- ja yhteiskuntarauhakysymyksenä. Vapaan median ja riippumattoman journalismin toimintaedellytykset lisäävät myös kansalaisten luottamusta viranomaisten toimintaa ja viestintää kohtaan.

Myös eduskunta on korostanut tiedotusvälineiden toimintakykyä. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta muistutti selkeäsanaisesti tiedon huoltovarmuuden ja median toimintakyvyn tärkeydestä käsitellessään Suomen EU-avaintavoitteita (TuVL 1/2024 vp.).

Yhteiskunnan peruspilarit vaarantuvat nopeasti, mikäli kansalaisilla ei ole saatavilla luotettavaa ja moniäänistä toimituksellista ajankohtais- ja uutissisältöä valtakunnallisista, alueellisista ja paikallisista asioista. Uutis- ja ajankohtaistiedonvälitystä ei voi avoimessa ja moniäänisessä yhteiskunnassa jättää ainoastaan valtio-omisteisen Oy Yleisradio Ab:n tiedonvälityksen varaan. Alueellisen ja paikallisen uutismedian ja yksityisen radiomedian rooli on keskeinen varmistettaessa, että Suomen valtakunnan alueella on kansalaisten saatavissa ammattimaisesti tuotettua Julkisen sanan neuvostoon ja Journalistin ohjeisiin sitoutunutta tiedonvälitystä.

8 e §

-

8 f §

-

8 g §

-

18 a §

-

18 b §

-

18 c §

-

18 d §

-

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan siitä, onko työmarkkinoilla kohdattu ongelmia suojelutyöhön liittyen.

-

Onko hätätyötä koskevaa sääntelyä tarpeen muuttaa ottaen huomioon lakiehdotukset ja jos on, millä tavalla?

-

Oikeusministeriötä pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä (ml. oikeudenkäymiskaaren ja ulosottokaaren säännösten soveltuminen), ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastaisesta työtaistelusta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen liittyvistä kysymyksistä (vahingonkorvauslain soveltuminen) sekä kaksoisrangaistavuuden kiellon soveltumisesta tilanteessa, jossa työtaistelu olisi sekä työrauhavelvollisuuden vastainen että ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastainen.

-

Asianajajaliittoa pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä.

-

Holmberg Jukka
Medialiitto ry